1. For ca. 250 millioner år siden ved afslutningen af den geologiske periode, der kaldes Perm, var jordens kontinenter ifølge geologernes teorier samlet i ét kontinent, der er blevet døbt Gondwanaland. I perioderne derefter - trias, jura og kridttiden - er der foregået en langsom, men markant forskydning i kontinenternes placering: en kontinentaldrift frem i mod det verdensbillede, vi kender idag.
2. Når man ser på dansk politik i øjeblikket, oplever man også noget i retning af en kontinentaldrift, hvor det er svært at vide, hvor det hele ender.
3. I kølvandet på folketingsvalget oplevede vi, at Venstre og de Konservative fuldstændigt skiftede politisk ledelse - og i nogen grad også politisk placering. Det er selvfølgelig ikke så underligt, at et tabt folketingsvalg giver anledning til selvransagelse - og da slet ikke, når tabet af mandater blev så stort, som hos de konservative. Men det efterfølgende blodbads styrke kom vist alligevel bag på de fleste. Den mere politiske nyorientering, man nu skal igang med, bliver vist heller ikke helt nem. Knap havde de konservative tænkt tanken om en mere uafhængig rolle, frigjort fra Venstre - før Venstre igen lagde sig helt oveni de konservative og erklærede, at nu skulle der samarbejdes med regeringen. Det er ikke let at være borgerlig opposition for tiden - og vi skal selvfølgelig gøre vores til, at det heller ikke bliver det.
4. For SF kan vi se tilbage på en begivenhedsrig periode med en politisk indflydelse, der slet ikke har været så ringe endda.
5. Vi tog hul på det allerede få dage efter sidste landsmøde. Delegerede, der også var med sidste år kan måske huske, hvordan vi på landsmødet lagde grundstenene til indflydelse på den økonomiske politik.
6. Der lå i kortene under landsmødet, at regeringen ville få behov for en justering af den økonomiske politik, fordi betalingsbalancen var på vej mod underskud. Folketingsgruppen gik i pressen med en melding om, at SF var parat til at tage medansvar for en økonomisk politik, der genoprettede betalingsbalancen på betingelse af, at indgrebet blev socialt retfærdigt og rummede miljømæssige perspektiver.
7. Landmødet bakkede op og få dage efter kunne vi indgå "buskortforliget" med regeringen, hvor regningen blev sendt til dem, der køber store og dyre benzinslugende biler, flypassagerer m.v., mens alle, der dagligt skal bruge den kollektive nærtrafik fik en prisnedsættelse på 10% og længere tids børnerabat. Vi fik vist, at det kan lade sig gøre at løse økonomiske problemer samtidigt med at man får gode

sidegevinster socialt og miljømæssigt.

8. Det vil også fremover være vores ambition, at nationaløkonomiske problemer skal løses på en måde, der også tager hensyn til andre samfundsmæssige problemfelter. Glemmer man det, bliver politikken let perspektivløs. Eksemplet er desværre lige ved hånden: i oktober måned 1997 havde regeringen igen et behov for at justere forbrugsmulighederne. Denne gang blev indgrebet lavet med de borgerlige - og her blev der sendt regninger til alle - men de relativt største regninger til de lavest lønnede og det ovenikøbet på baggrund af en skattereform, der havde givet alle de store skattelettelser til topindkomsterne. Topskattelettelserne havde været for store for betalingsbalancen - og nu kradsede man pengene ind igen: også fra kassedamen og avisbudet. SF stemte naturligt nok imod.

9. I efteråret lykkedes det igen SF at få tilkæmpet sig politisk indflydelse. Vi blev et nøgleparti i finanslovsforhandlingerne, og det lykkedes at skaffe håndfaste resultater på de to hovedområder, vi allerede på folketingsgruppens sommergruppemøde i august havde besluttet at gå efter: sikring af rent drikkevand og et opgør med de voldsomme mangler i ældreomsorgen.

10. Vi fik vores vandmiljøplan II. Der bliver nu taget hårdere fat på kvælstofforureningen end nogensinde før - og det betyder samtidigt en naturgenopretning uden sidestykke i Danmarkshistorien. I tusindvis af hektarer landbrugsjord vil blive overrislet og genskabt som våde enge og atter andre vil blive til skov. Baggrunden er, at vore forligspartnere, V og K, var tvunget til at finde al den kvælstofreduktion de kunne, med såkaldt bløde virkemidler - før der blev beregnet en nødvendig og uomgængelig normnedsættelse for gødskning på de dyrkede marker. Derfor fik vi også en væsentlig skærpelse af økologimålsætningen igennem, så der nu lægges op til en endnu kraftigere satsning på omlægning til økologisk jordbrug.

11. Ved siden af denne aftale indgik vi en pesticidaftale med regeringen, hvor brugen af sprøjtemidler skal udfases helt i det offentlige, forbydes helt så hurtigt som muligt i private haver og på ikke dyrkede arealer og afgiftsbelægges med dobbelt afgift for resten af pengene. Vi så gerne en principaftale om fuldstændig udfasning - også i landbruget. Men det var mere end regeringen kunne bære i øjeblikket. Det tager vi så fat på i næste omgang.

12. Samtidig aftalte vi, at vandværkerne i samarbejde med kommuner og amter skal have adgang til helt at forbyde brug af både kunstgødning og sprøjtemidler i sårbare

vandindvindingsområder. Det er en kæmpesejr for vandbeskyttelsen og et yderligere incitament til naturgenopretning og økologi. Hvis 5-10% af landbrugsjorden bliver pesticid- og kunstgødningsfri zone, vil det give et kolossalt potentiale for omlægning. En udvikling vi samtidig har aftalt at understøtte yderligere ved at forøge det offentlige indkøb af økologiske fødevarer, afsætte midler til øget markedsføring og afskaffe kontrolgebyret.

13. Miljøområdet er i finanslovsaftalen også blevet styrket ved at 150 millioner kr. af ulandsbistanden målrettes til vedvarende energi i den tredje verden, ved at støtte udvidelsen af bæredygtig handel med den tredje verden, ved at udbygge miljøvurderingen af finansloven og ved at den kollektive trafik styrkes.

14. På det sociale område valgte vi at gøre ældreomsorgen til vores vigtigste sag. Der er store forskelle fra kommune til kommune. Men alt for mange steder ser vi desværre en urimelig, umyndiggørende og uværdig behandling af svage ældre. Det svarer langt fra til SF's opfattelse af begrebet velfærdssamfund, når ældre bliver lagt i seng klokken 19 om aftenen og først kan komme op igen klokken 9 næste morgen - efter 14 timer - fordi der mangler hjemmehjælp. Vi kan heller ikke blive ved med at overhøre de mange beretninger om ældre, der snydes for hjemmehjælpen, ældre der i flere dage længes efter et bad og om de gamle, der styres langt mere af kommunale skemaer end af deres egne behov.

15. Derfor valgte vi at afsætte 250 millioner kroner på finansloven til at styrke området - samtidigt med at kommunerne forpligtes til at udarbejde kvalitetsplaner for deres hjemmehjælp. Planerne skal evalueres en gang årligt og tage udgangspunkt i den ældres behov. Populært sagt skal fru Jensen være sin egen hjemmehjælps direktør. Samtidigt lægges der op til, at de ældre får et friere valg af hjemmehjælp. I den nye sociale servicelov, som SF har stemt for, er der bl.a. mulighed for at kommunerne kan give plads for konkurrerende udbydere af hjemmehjælp, så den ældre kan hente sin hjemmehjælp der, hvor hun oplever den bedste service. Den offentlige sektor skal blive langt bedre til at indrette sig på at imødkomme borgernes behov. Vi skal sætte mennesket frem for systemet også i udviklingen af den offentlige service.

16. På en lang række andre sociale områder fik vi også aftalt forbedringer på finansloven: for beboere på forsorgshjem, for børn, der venter på børnepsykiatrisk behandling med eller plads på en døgninstitution, for fædre, der gerne vil have

længere barselsorlov og på de mange områder, der blev tilgodeset i satspuljeforhandlingerne.

17. SF har igen i år kunnet skaffe en række nye uddannelsespladser - tusind styk - så vi får nedbragt antallet af unge, der får et meningsløst afslag på en studieplads. Vi holder fast i målet om at få afskaffet adgangsbegrænsningen. Samtidigt har vi videreført aftalen om voksenlærlinge, så der er fri adgang for dem, der efter en tid på arbejdsmarkedet har fået lyst til at få en faglig uddannelse. Det hører stadig til et af Danmarks meget store problemer, at så stor en del af arbejdsstyrken aldrig har fået en uddannnelse. Det skaber flaskehalsproblemer, når det går bedre med beskæftigelsen - og det er også med til at skabe grundlaget for stor både økonomisk og indflydelsesmæssig ulighed. Derfor har vi også prioriteret at skaffe flere midler til uddannelse af ledige, flere pladser på social- og sundhedsuddannelserne, kvalitetssikring af daghøjskoler og flere driftsmidler til højskoler, så vi satser overalt, hvor vi kan komme igennem med at øge incitamentet til og muligheder for at flere kan få taget den uddannelse, de har lyst til og som samfundet faktisk også har brug for.

18. Jeg har nævnt de vigtigste af SF's resultater i finanslovsforliget - men skylder at nævne, at finansieringen også kom på plads. Der blev skabt grundlag for overskud på statsfinanserne, sådan som det var en erklæret målsætning for SF.

19. Finanslovsaftalen blev med sine mange SF-resultater et knaldgodt springbræt i den valgkamp, der blev indvarslet den 19. februar.

20. Vi kunne tydeligt dokumentere forskellen på de to gange regeringen havde lavet finanslove med V og K (1995 og 1996) og de to gange, finansloven blev lavet med SF (1997 og 1998). Grove sociale nedskæringer og gaveregn til de rigeste: fjernelse af formueskatten, lempelser af lejeværdi på den borgerlige konto - og diametralt modsat: løsning af sociale opgaver og løsning af miljøproblemer med regningen sendt til de rigtige, når SF fik indflydelse. Jo, den gennemgang var til stor fornøjelse både på valgmøderne, i valgavisen og i TV-præsentationen.

21. Og vi vandt jo valget! Vi var ellers mange, der var bekymrede undervejs, fordi de borgerlige var så fuldstændig hæmningsløse i deres valgløfter. Milliardvis af kroner blev delt ud uden dækning, så den enkelte kunne opregne i tusindsvis af tjente kroner - bare man ville stemme borgerligt. Først og fremmest afskaffelsen af lejeværdien skulle lokke stemmer til - men også jordskatterne og andre lokke- bidder gjorde sit til at friste.

22. Jeg synes, der er grund til at være stolte over, at flertallet af vælgerne valgte at sige nej tak. At flertallet valgte et nej til egen kortsigtet egoistisk fordel - og ja til at blive ved med at løse opgaverne i fællesskab: at tage ansvaret for at skabe et bedre velfærdssamfund, at afvikle ventelister, at skabe større social retfærdighed, at lægge grundstenene til langsigtet miljømæssig bæredygtiged - selvom det selvfølgelig koster i private forbrugsmuligheder. Der gør glæden endnu større, at højrefløjen kun hentede indbyrdes forskydninger ud af forsøget på at lancere et fremmedfjendsk tema i valgkampen.

23. SF fik sig en ny folketingsgruppe, hvor vi er glade for at sige velkommen til Christine, Ole og Pernille og hvor jeg samtidigt synes landsmødet skal benytte lejligheden til at sige en stor tak for de mange års slid til Gert, Kjeld og Tommy.

24. Jeg kan selvfølgelig ikke aflægge mundtlig beretning uden også at bruge lidt tid på en sag, der har delt både den nye og den gamle folketingsgruppe. Det drejer sig om Amsterdam-traktaten - hvor vi nu skal igang med at se fremad efter afgørelsen ved folkeafstemningen for to dage siden.

25. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi har set forskelligt på traktaten i gruppen - på samme måde, som partiet har været delt i sin indstilling. Men to ting har for mig været afgørende: For det første, at der har været en grundlæggende Europapolitisk enighed: vi er imod unionsudviklingen, imod planerne om fælles mønt, fælles forsvar og alt det, som sammenfattes i tankerne om Europas Forenede Stater - men vi er for et øget politisk samarbejde i miljøpolitikken, for en stærkere satsning på beskæftigelsespolitik, for en helning af Europa ved at give plads for de østeuropæiske lande og for en demokratisering af det europæiske samarbejde. For det andet: der har været stor politisk vilje til at holde sammen på trods af, at vi har haft forskellig vurdering af Amsterdam-traktatens betydning.

26. Det har været to helt nødvendige forudsætninger for at kunne komme igennem en periode på næsten et helt år, hvor SF's folketingsgruppe har været delt midt over i et afgørende politisk spørgsmål.

27. Jeg vil gerne tilstå nu bagefter, at det ikke har været sjovt hele tiden - og at vi tit har måttet holde vejret i spænding over, om det ville lykkes. Men det lykkedes. Vi kom igennem den svære tid som et helt parti og vi kan nu i fællesskab tage fat på nye udfordringer - også i europapolitikken - i fælles vished om, at der er mere der binder sammen end der skiller.

28. Der skal såmænd nok vise sig at lure nye problemer derude i verden at forholde sig til. Vi kan risikere både en Stockholm-, en Lisabon-, en London- og en hvor-ved-jeg-traktat. Men sådan er livet jo! Hvis man helst vil være medlem af et parti, hvor svaret er ja til en hvilken som helst EU-traktat, uanset hvad der står i den, kan man jo bare henvende sig til CD, Venstre og Konservative. Hvis man vil være sikker på et nej, uanset indholdet, kan man gå til Enhedslisten eller det yderste højre. Vil man være i et parti, hvor vi tager konkret stilling, når vi ser traktaten, og hvor vi derfor selvfølgelig også kan risikere at skulle spænde over nye forskelle i vurderinger - ja, så er det her i det levende parti, SF, det foregår.

29. Kort før landsmødet har vi i Danmark oplevet noget så usædvanligt som en storkonflikt. Vi skal 13 år tilbage for at finde dens lige - og det glædelige ved denne konflikt var, at hovedkravet var som hentet ud af en SF-valgplakat: tid i stedet for ting. Desværre endte konflikten med et regeringsindgreb, der forhindrede fagbevægelsen i at få æren for at vise medlemmerne, at den kunne skaffe forbedring
ger for kontingentkronerne. Samtidigt var indgrebet tilrettelagt på en måde, der af mange må opfattes som en direkte hån imod de strejkende.

30. Det er selvfølgelig fint at tage hul på omsorgsdage. Det har SF kæmpet for i mange år. Men når man tilrettelægger det sådan, at arbejdsgiverne slipper gratis og at lønmodtagerne selv skal betale for forbedringerne - samtidigt med at der bliver opstillet grænser for, hvem der kan få andel i friheden i form af ancienitets- krav - ja, så ender man med, at indgrebet for 65.000 af de strejkende var værre end den forligsskitse, man havde sagt nej til - mens resultatet for andre 350.000 var stort set det samme som i den forkastede skitse.

31. SF var imod indgrebet. Vi kunne ikke se noget sagligt grundlag for det - og hvis endelig regeringen ville gribe ind, kan vi ikke forstå at den ikke undersøgte muligheder for at finde et flertal, der ville sikre lønmodtagernes hovedkrav. Hvis kravet havde været massive lønforhøjelser var det måske til at forstå, at en regering med en betalingsbalance på vej mod rødt ville sige nej. Men kravet var mere tid - ikke forbrug - og aktiekurserne har jo meget tydeligt vist, at virksomhederne havde råd. Det kunne være endt så godt - og derfor er den nuværende vrede imod regeringen blandt mange lønmodtagere fuldt forståelig.

32. Mens vi holder dette landsmøde er lysene tændt til sent ud på natten i regeringskontorerne. Måske ikke kun fordi de skal følge med i seneste nyt om SF's

landsmøde. Men snarere fordi regeringen i næste uge offentliggør en Økonomisk Oversigt, der med stor sandsynlighed peger på behov for et økonomisk indgreb.

33. Det vil ialfald være mit gæt, at betalingsbalancen efterhånden er kommet under så meget pres, at regeringen bliver nødt til at slå til. Ejendomspriserne er i det seneste år steget med både 10 og 20% mange steder - og med en samlet ejendomsmasse på 1.100 milliarder kroner skal der ikke megen fantasi til at forestille sig, hvor meget merforbrug det kan udløse.

34. Der er med andre ord stor sandsynlighed for, at vi i næste uge bliver præsenteret for et økonomisk indgreb. Det afgørende for SF vil igen være, at der er social balance og retfærdighed i udspillet.

35. Det er oplagt, at man bliver nødt til at tage fat på det private forbrug - og at gøre det fra toppen af. Det offentlige forbrug - nye uddannelsespladser, bedre hjemmehjælp, afvikling af ventelister på børnepasning - koster nu engang ikke nær så meget på betalingsbalancen som det private forbrug. Importindholdet i en krone brugt til offentlig service er simpelthen betragteligt lavere end importindholdet i en gennemsnitskrone brugt til privat forbrug. Derfor er der god økonomisk logik i at gå efter at bremse stigningen i det private forbrug, når betalingsbalancen skal forbedres, selvom de borgerlige givet vis går i sort bare ved tanken om det.

36. SF's råd til regeringen er, at den tager fat på en skattereform, hvor vi standser ejendomsprisernes himmelflugt ved at nedsætte værdien af rentefradraget.
Det vil gøre ondt nogen steder - men der er ingen vej udenom. Provenuet skal til gengæld bruges på at nedsætte skatten på de laveste indkomster. Højindkomsterne skal derimod betale mere i skat ved at det skrå skatteloft - der giver skatterabat til topindkomster - hæves eller fjernes helt.

37. For SF vil det være helt afgørende, at vinderne på den næste skattereform bliver de laveste indkomster. Det er her, vi vil se plusserne i tabellerne - mens vi omvendt vil se en højere skat for de rigeste. Denne del af en skattereform er let at lave - vi kender alle de håndtag, der skal drejes på. Det vil blive en opgave for SF derudover at sørge for miljømæssige gevinster og for, at børnefamilierne ikke kommer for hårdt i klemme. En nedsættelse af rentefradragets værdi kan blive hårdt for nyetablerede - og en forhøjelse af børnechecken kan være det rigtige middel til at skabe en fair balance. Vi er åbne overfor andre løsninger, men vi lægger afgørende vægt på, at ingen unge familier skal gå fra hus og hjem i kølvandet på en skatterreform. På miljøsiden vil vi

som sædvanlig være leveringsdygtige i mange ideer, der både kan gavne betalingsbalancen og vores fælles miljø.

38. SF's opgaver i det kommende folketingsår bliver både uforudsigelige og mange. Vi kan - som jeg lige har strejfet her til sidst - risikere at komme i ilden, før vi aner det. Men vores prioriteringer er klare:

39. Vi skal have skabt større social lighed. På mange punkter er Danmark stadig meget skævt. Der er stadig stor arbejdsløshed i mange udsatte grupper - som den største gruppe må de mange ufaglærte slås med markant større risiko for arbejdsløshed end alle andre. Flygtninge og indvandrere har svært ved at finde en plads på arbejdsmarkedet, hvor mange fordomme skal overvindes. Mange - især lidt ældre - bliver udstødt fra arbejdsmarkedet på grund af mangel på skåne- og flexjob. Vi har en stigende ulighed i alderdommen - hvor der er behov for en solidarisk pensionspolitik. Der gøres for lidt for dem, der er ramt af misbrugsproblemer og for dem, der er kommet så skævt ind på livet, at de har startet en kriminel løbebane - til skade både for deres eget liv og for dem, der er så uheldige at komme på tværs af dem. Samfundet skal selvfølgelig ikke finde sig i vold, som statsministeren sagde i en nytårstale, men samfundet skal også vide, hvordan man undgår den - og hvordan man tager fat på de unge, der har fået den fejlopfattelse at vold løser problemer. Vi må sige klart fra overfor voldskulturen og vise de unge, hvordan man løser konflikter ved at tale sammen og forstå - og vise dem, at vi har plads til dem og brug for dem i det samfund, der også skal være deres.

40. Vi skal have udviklet velfærdssamfundet, så vi prioriterer at få fjernet meningsløse ventelister. Der er ingen kvaliteter i at vente på sygehusbehandling, på en plads i børnehaven, på en uddannelsesplads. Vi må tage målbevidst fat på at fjerne ventetiderne - og på at kvalitetsudvikle den offentlige sektor, så alt fra folkeskolen til ældreomsorgen bliver en positiv oplevelse for både os selv og vore børn. Der er meget at tage fat på - men der er også i hundredetusindvis af offentligt ansatte, der meget gerne vil en kvalitetsudvikling. Vi skal kunne kunsten både at sætte mennesket i centrum som kunde i en servicemindet offentlig sektor - og at give den enkelte offentligt ansatte større indflydelse og ansvar.

41. Vi skal betydeligt længere i miljøpolitikken. Vi trues af et kemikaos med en ufattelig sværm af giftige og sundhedsskadelige stoffer. Vi er i energipolitikken, landbrugspolitikken og mange mange andre politikområder stadig grundlæggende

ude af balance med det langsigtet miljømæssigt bæredygtige. SF's projekt må nødvendigvis være styk for styk målbevidst at ændre kursen så vi kan nå frem til den dag, hvor vi afleverer vore børn og børnebørn en klode, der er mindst lige så hel, sund og fuld af muligheder, som da vi overtog den.

42. Vi skal have Danmark til at spille en større rolle på den internationale scene. Med forslag i miljøpolitikken, med forslag til social udligning, med forslag til nedrustning.

43. Globaliseringen af den internationale økonomi betyder meget let en endnu mere rå kapitalisme, hvor markedskræfterne bliver det eneste afgørende. Det er afgørende, at SF udvikler et svar til at imødegå denne udvikling i de internationale forhandlinger om handel (WTO) ved at slås for sociale klausuler, der sikrer lønmodtagerrettigheder og sætter en stopper for børnearbejde, miljømæssige klausuler, der kan sikre miljøet mod den hæmningsløse rovdrift og klausuler, der kan beskytte markederne i de fattigste lande mod at blive rendt over ende, så den lokale produktion bliver lagt øde.

44. Kontinentaldrift kendes ikke kun i dansk politik. Også internationalt er der opbrudstider, hvor verden skal til at finde nye veje. Vi har alle et ansvar for at gøre vort yderste for at afvise de dødsensfarlige ruter - som den atomoprustningsspiral Indien risikerer at sætte igang med atomprøvesprængninger. Vi har et ansvar for at mulighederne i stedet bliver brugt til at skabe fred - som i Irland, hvor en fantastisk ny epoke kan åbne sig. Vi har et ansvar for at yde vort bidrag til international forståelse, afspænding og vilje til i fællesskab at løse de problemer, vi globalt vil komme til at møde.

45. SF's ambitioner er store. Vi vil det hele. Vi vil påvirke det hele - og vi vil bruge al vores energi på at skaffe den indflydelse, der skal til for at se så meget som muligt af det realiseret. Det er den opgave, vi stiller hinanden. Det er det, folketingsgruppen arbejder ud fra.